

Гнатюк О.В., м. Київ

ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Реформування змісту освіти, що відбувається нині в державі, має на меті створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України. Важливою умовою гармонійного розвитку особистості та її самореалізації є здоров'я людини. Одним із шляхів досягнення цієї мети є навчання школярів відповідального ставлення до свого здоров'я та здоров'я людей, що їх оточують як до найвищих індивідуальних і суспільних цінностей.

Здоров'я дітей – суспільне багатство. На сучасному етапі розвитку системи освіти актуальною лишається проблема збереження і зміцнення здоров'я учнів. Нині формується нова стратегія української школи, в якій здоров'я розглядається як необхідний компонент освіти.

Основна мета валеологічної освіти в Україні – збереження і зміцнення здоров'я українського народу шляхом формування валеологічного світогляду, виховання свідомого та дбайливого ставлення до власного здоров'я як головної умови реалізації творчого і фізичного потенціалу особистості. Звідси важливим завданням освітян є навчання валеологічної культури школярів, здатних нести відповідальність за своє здоров'я і здоров'я оточуючих людей.

Формування валеологічної культури учнів здійснюється в першу чергу через предмет «Основи здоров'я». Мета предмета визначена в навчальній програмі з основ здоров'я і полягає у формуванні здоров'язбережувальної компетентності учнів на основі оволодіння ними знаннями про здоров'я та безпеку, практичними навичками здорового способу життя і безпечної поведінки, формуванні в них ціннісного ставлення до життя і здоров'я, сприянні їх фізичному, психічному, соціальному і духовному розвитку.

Здоров'язбережувальна компетентність – здатність учня застосовувати здоров'язбережувальні компетенції в умовах конкретної життєвої або навчальної ситуації на користь збереження, зміцнення і формування здоров'я.

Здоров'язберезувальні компетенції (життєві та спеціальні) – це суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень, які сприяють здоров'ю у всіх сферах життєдіяльності людини.

Важливу роль у формуванні валеологічної культури учнів відіграє валеологізація освітнього середовища, яке розглядається як впровадження до системи освіти здоров'язберігаючих методик, які базуються на таких принципах:

- організація особистісно зорієнтованого навчання з урахуванням індивідуальних можливостей особистості;
- діагностика рівня індивідуального здоров'я з урахуванням психофізіологічного стану та соціально-духовних особливостей учня;
- вибір ефективних психолого-педагогічних технологій та навчальних програм з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей школярів;
- оволодіння методами самодіагностики, самооцінки, самоконтролю й самокорекції психосоматичного стану організму на різних етапах життя;
- оптимізація соціально-гігієнічних умов життєдіяльності учнів, учителів.

Формування валеологічної культури учнів у навчально-виховному процесі через предмет «Основи здоров'я» і валеологізація освітнього середовища, сприяють підготовці школярів до розуміння здоров'я, як особистісної цінності і найбільшого багатства людини, умінню використовувати чинники й засоби збереження і зміцнення здоров'я, запровадженню культу здоров'я в сім'ї, школі, вихованню фізично міцного, здорового покоління.